

‘Vormingsonderwijs start een uniek project in Rotterdam’

door **auteur**

De openbare basisschool is toegankelijk voor leerlingen met verschillende achtergronden. Dat kan een prima voorbereiding zijn op de pluriforme samenleving, mits je wat meer weet over elkaars achtergronden, waardoor er begrip ontstaat. Vormingsonderwijs helpt daarbij, maar bereikt in de praktijk een beperkt aantal kinderen. In 2021 start daarom een unieke samenwerking tussen Vormingsonderwijs en stichting BOOR: het project ‘Wereldburger worden’ in Rotterdam. Wouter Knoester, bestuursmanager bij de stichting Centrum voor Vormingsonderwijs en Cas Smulders, bestuurs- en beleidsadviseur van stichting BOOR (60 scholen openbaar basisonderwijs, 16 voortgezet- en 9 speciaal onderwijs in Rotterdam) vertellen hoe ze dit willen aanpakken.

AANLEIDING

Smulders: “De lessen Vormingsonderwijs bereikten in Rotterdam lang niet alle kinderen en er waren te weinig verbindingen met andere lesactiviteiten. Daarom zijn we gaan kijken bij een project in Overijssel en raakten hierdoor geïnspireerd om het ook in Rotterdam anders te gaan doen. We hebben een projectplan opgesteld. Hierin hebben we onze missie ‘Wereldburgers voortbrengen’ geïntegreerd en dit plan

vervolgens aan het vormingsonderwijs aangeboden.” “De behoefte om te innoveren, speelt ook bij het vormingsonderwijs”, bevestigt Knoester. “We verzorgen nu vormingslessen op 1100 openbare basisscholen in heel Nederland. Ouders kunnen hiervoor kiezen, de vakleerkracht vormingsonderwijs bepaalt de lesinhoud en de school faciliteert. Dit leidt soms tot situaties waarbij acht leerlingen, apart van de

rest van de klas, vormingsles van bijvoorbeeld een islamitische vakdocent krijgen. Met dit nieuwe project gaan we het anders aanpakken.”

KLAS BIJ ELKAAR

“Een van onze projectdoelen is juist om de klas bij elkaar te houden”, vervolgt Knoester. “Het bijzondere aan dit project is dat zeven verschillende vakdocenten, die zeven levensbeschouwingen vertegenwoordigen, gezamenlijk les gaan geven, in samenwerking met de groepsleerkrachten. Dat is uniek voor Nederland.” Smulders: “Voor BOOR is die diversiteit van groot belang. Wij staan voor het leren samenleven in een pluriforme samenleving met diverse achtergronden en levensbeschouwingen. De dialoog is heel belangrijk. We willen leerlingen stimuleren om nieuwsgierig te zijn naar klasgenoten, hun ideeën en gewoontes. Door samen in gesprek te gaan moeten ook de overeenkomsten naar voren komen. Zo leveren we een bijdrage aan het tegengaan van polarisatie in de samenleving.”

DE START

Concreet betekent dit dat Knoester in mei 2021 een team van zeven vakdocenten, ieder vanuit de eigen denominatie, bijeen wil brengen die samen het gezicht van dit project gaan vormen. “Zij gaan scholen en ouders vertellen wat ze willen doen aan de hand van welke thema’s en werkvormen etc.” Smulders: “In overleg met de leerkracht van de school, kiezen we voor thema’s die in alle levensbeschouwingen belangrijk zijn, zodat we iedereen kunnen bereiken. Om ouders hier goed over te informeren, gaan we samen met de MR (medezeggenschapsraad) ouderavonden organiseren.”

Knoester verduidelijkt met een voorbeeld: “Neem het thema ‘elkaar verstaan’; de protestantse docent put daarvoor uit Bijbelverhalen, de islamitische docent uit de Koran. Elke docent kan vanuit zijn eigen achtergrond daar het beste over vertellen.” Smulders vult aan: “Dit thema is ook weer bruikbaar voor andere leerkrachten, want op onze scholen spreekt niet elk kind even goed Nederlands.”

SUCCES METEN OF MERKEN

Wat hopen Vormingsonderwijs en BOOR te bereiken? “Resultaten meten bij een dergelijk project is altijd lastig”, onderkent Knoester, “Ik spreek liever van merkbare, in plaats van meetbare, resultaten. Hoe meet je bijvoorbeeld toegenomen zelfvertrouwen bij individuele leerlingen of een veranderd omgangsklimaat op het schoolplein? Om deze effecten inzichtelijk te maken, willen we graag een gekwalificeerde onderzoeker gaan inzetten. Maar

Iedere leerling op de openbare basisschool heeft recht op humanistisch of godsdienstig vormingsonderwijs. Het vormingsonderwijs wordt verzorgd door zeven organisaties, ieder vanuit een eigen levensbeschouwelijke traditie. De vakdocenten vormingsonderwijs verzorgen op verzoek van de school een lesuur per week aan leerlingen die door hun ouders hiervoor zijn aangemeld. Aan de inzet van vakdocenten vormingsonderwijs zijn geen kosten verbonden voor de school of voor de ouders, omdat de rijksoverheid het onderwijs betaalt.

we kunnen ook enquêtes afnemen onder ouders en groepsleerkrachten.”

HOBELS

Knoester geeft eerlijk toe dat er nog wat hobbels genomen moeten worden. “Om in de ambitie van BOOR mee te kunnen en dit project op steeds meer scholen aan te gaan bieden, moeten wij voldoende vakdocenten kunnen leveren. Voor sommige denominaties is dat lastig, omdat ze in omvang klein zijn. We kijken nu naar mogelijkheden om niet-lesbevoegden, die wel goed van de inhoud van hun denominatie op de hoogte zijn, via een verkort traject tot docent op te gaan leiden binnen BOOR.” Bij Smulders overheerst niettemin optimisme: “Op één school draait nu een pilot, en men is daar erg enthousiast over. We willen daarom het project gefaseerd uitbreiden, zodat we volgend schooljaar een aantal scholen toe kunnen voegen.”

Meer informatie vindt u op www.vormingsonderwijs.nl